

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Kauppinen, Petri

Julkaisun nimi: Kokeneen pedagogin tanssisyli avautuu laajalle

Julkaisuvuosi: 2021

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kauppinen, P. (2021). Kokeneen pedagogin tanssisyli avautuu laajalle. Pedanssi: asiaa tanssista ja tanssikasvatuksesta, 5(2), 6-9.

<https://issuu.com/oamktanssi>

Kokeneen pedagogin tanssisyli avautuu laajalle

TEKSTI: PETRI KAUPPINEN
KUVAT: IRMA KUULA JA SÄDE MERJANAHO

Heli Kuula tarkastelee tanssin kenttää tuoreesti kymmenien vuosien kokemuksella.

Tanssin lehtori Heli Kuula on lukemattomien tanssin ammattilaisten rakastama balettiäiti, jonka avarana sykkivästä pedagogisesta sydäimestä riittää ehtymätöntä lämpöä ja rakkautta kaikille halukkaille. Tämä rautainen tanssin ammattilainen on onnistunut vuodesta toiseen kasvattamaan tukevia elämään lennättäviä siipiä tanssin tulevaisuuden sukupolville. Samalla pedagogi on ollut oululaisen tanssin ammattikoulutuksen peruspilari jo vuodesta 1991 lähtien, tuolloin tanssittiin komeaksi menestystarinnaksi kasvaneen opinahjon alkuaskeleet.

Kuula sanoittaa oululaisen tanssinopettajakoulutuksen vahvuuden olevan monialaisuudessa, sillä täkäläinen tanssikäsitys ammentaa voimansa taide-tanssin, sosiaalisen tanssin ja kilpailullisen tanssin näkökulmista. Toinen Oamkin tanssin yhteisön vahvuustekijä on työelämälähtöisyys. Ihan alusta asti koulutuksessa on kuunneltu tanssin kenttää herkillä korvalla ja pyritty reagoimaan alan tarpeisiin. ”Tämä tärkeä dialogi on ollut myös vastavuoroista, sillä tanssin kenttä on laajentunut, syventynyt ja kasvanut koulumme ansiosta.” Erityisen näkyvää kentän positiivinen muutos on ollut kansantanssin puolella sekä viimeisimpänä opinahjon päälajivalikoimaa täydentäneen showtanssin lajityypissä.

Oulun koulun vahvuuksien kolmijalka tasapainottuu Kuulan ajatuksissa vielä yhteisöllisyydellä. Yhdessä tekeminen ja kokemusten jakaminen on työskentelyä kannatteleva voimavara. ”Meillä eri tanssikäsitykset eivät taistele toisiaan vastaan, vaan kaikkien puolesta. Arkinen aherrus ja toiminta on muiden lajikäytänteitä kunnioittavaa, arvostavaa ja eri näkemyksistä oppivaa. Olemme myös erään-

laisessa luovassa hierteessä toisiamme lempeästi kolhiva heimoyhteisö. Tästä hankauksesta syntyy kehittymiseen tarvittavaa tervettä kriittisyyttä.”

Kolmen vuosikymmenen taipaleelle on mahtunut mäkiiä ja koukeroita. Kaikesta huolimatta tanssinopettajakoulutus on kyennyt säilyttämään tahtotilan kehittyä, innovoida ja selviytyä. Kuula näkee myös arvokkaana taidon suhtautua kriittisesti asioihin, joita meille ylhäältä yritetään antaa. Vastusta tarvitaan erityisesti sellaisissa käännteissä, joissa eri ammattialat tasapäistävien muutosten järkevä ja tarkoituksenmukainen konkretisoiminen taidealalle tuottaa tarpeettoman suuria haasteita.

Vuonna 1999 tanssinopettajakoulutus koki historiansa suurimman muutoksen, kun siirryttiin toisen asteen koulutuksesta korkeakouluopetukseen. Silloin pedagoginen osaaminen nousi oppisisällöissä aiempaa merkittävämpään painoarvoon. Muutoksen yhteydessä meinasi myös tapahtua merkittävä opetuksen painopisteen sisällöllinen lapsus, joka onneksi pelastettiin sinnikkäällä työllä. ”Saimme tanssin ja musiikin kollegojen kanssa taisteltua opettajan virallisen pedagogisen pätevyyden sisällyttämiseen tutkintoon. Pitkän väännön jälkeen opetusministeriö antoi lopulta ammattikorkeakouluille mandaatin, joka velvoitti opettajatutkintoja tarjoavat oppilaitokset yhteistyöhön ammatillisten opettajakorkeakoulujen kanssa. Oli varsinainen otteluvoitto saada opettajan pedagoginen pätevyys osaksi koulutustamme.”

”Lopettaisin jatkuvat turbulenssit ja toisin tilalle vakautta.”

Kuulan näkemyksen mukaan tanssinopettajan tärkein ominaisuus on toimivat vuorovaikutustaidot. Ammattilaisella tulee olla kyky kommunikoida niin itsensä kuin oppilaiden kanssa. Toimiva yhteys kollegoihin sekä ylipäättään koko tanssialaan tarjoaa vertaisuuden voimaverkkoa toimia työssä. Totta kai vuorovaikutusta täydentää virtaviivainen kommunikaatio myös työnantajan suuntaan.

Taide on Kuulan mielestä läsnä tanssinopettajakoulutuksen arjessa. Ja hän toivoo sille annettavan vieläkin enemmän tilaa. ”Ajattelen, että jokainen ihminen on itsenään jo taideteos. Kun hän saapuu esimerkiksi tanssisaliin, on taiteen mahdollista alkaa syntyä. Toki me ihmiset olemme hyvin erilaisia. Jollekin tanssitunti voi olla terapeutin kokemus, toiselle sosiaalinen ja kolmannelle taiteellinen. Erityistä taidekasvatuksessa on se, että nämä kokemukset voivat elää ja olla samassa tilassa yhtä aikaa.”

Esikuvat ovat tärkeitä ammatti-identiteetin rakentumiselle. Balettipedagogi Marita Ståhlberg on ollut käännteentekevä ihminen Kuulan elämässä. Hänen syvälinen persoonansa, pedagoginen ja metodinen tarkkuutensa sekä ihailtava otteensa nuoriin tanssijoihin tekivät aikoinaan lähtemättömän vaikutuksen nuoreen oululaiseen tanssin harrastajaan. ”Sain tutustua Ståhlbergin työskentelyyn Kuopiossa vuonna 1979. Ensimmäisestä hetkestä lähtien hän on ollut minulle suuri inspiraation lähde ja esikuva. Olen kiitollinen, jos voin omalla olemuksellani ja työlläni vahvistaa jonkin ihmisen osaamista yhtä paljon.”

Baletin kontekstissa on ollut pitkään vallalla ymmärrys, että opettajan tulisi ensin olla taitava tanssija. Tai kuinka vasta pitkän tanssijan uran jälkeen olisi kelpoinen jakamaan alan oppeja. Vähitellen tästä näkemyksestä aletaan päästä irti ja rinnalle tunnustetaan myös muita vaihtoehtoja.

”Baletinopettamisen ammatin polkua voi ohjata myös sisäsyntyinen opettamisen halu, eräänlainen kasvattamisen vietti. Uskalletaan lähteä opiskelemaan ammattiin, koska sen toteuttamiseen on tänä päivänä niin monenlaisia lähestymistapoja. Balettiahan voi opettaa kaiken ikäisille ja sitä hyödynnetään useasti esimerkiksi sivulajina tai vaikka terapiamuotona”, Kuula sanoo ja muistuttaa, että joukko baletinopettajia on eläköitymässä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Alalle siis tarvitaan tekijöitä.

Mikä baletin vuosisataisen tradition jakamisessa on kaikista haastavinta? ”Baletti on luotu ympäristöön, jossa nykymaailmassa vallitseva demokratia ei ollut itseisarvo. Yksilön itsemääräämisoikeus on hieman ristiriidassa historian näkökulmasta tämän päivän arvoihin peilaten. Nythän kaikki personoidaan ja yksilökeskeisyys on vahva toimintojen määrittäjä.” Kuula käyttää esimerkkinä baletin kuoroa. Kuinka corps de ballet saadaan toimimaan ja hengittämään eheänä ryhmänä? Tarvitaan jaettua kehollista ymmärrystä ja tyylitajua sen sijaan, että näyttämöllä touhuu 20 personoitua joutsenta. ”Haaste on siinä, kuinka tämän asian saa linkitettyä siten, että se palvelee balettitaidetta, mutta ei nujerra yksilöitä.”

Tässä vaiheessa haastattelua Heli Kuula saa käteensä taikasauvan, jota heilauttamalla hänellä on mahdollisuus toteuttaa yksi toive tanssinopettajakoulutuksen hyväksi. Mietteliäs olemus ja intensiivinen ote taikoo seuraavaa: ”Lopettaisin jatkuvat turbulenssit, joissa olemme yhä kiihtyvään tahtiin. Toisin tilalle vakautta, pitkäjänteisyyttä ja turvallisuutta työskennellä tällä alalla, jolla on oikeasti valtavan suuri merkitys ihmisten arjessa.” Tässä yhteydessä Kuula puhuu tanssista, kulttuurista ja taiteesta laajassa spektrissä. Taikapölyn keskellä siintää myös toive vapaudesta ja autonomiasta, jotta alamme ihmiset saisivat työskennellä aidosti ja oikeasti tanssin alan kehityksen puolesta. Käsityötä

ja ihmisvoimaa tarvitaan siihen, että tanssinlajien kirjo ja valtavan rikas historia säilyvät hengissä.

”Minua koskettaa sellainen tanssitaide, jonka äärelle on mahdollista asettua aistimaan ja kokemaan. Sykähdyttävässä tanssissa on tunnetta ja tilaa niin taiteilijalle kuin katsojallekin.” Heli Kuula arvostaa sellaista esiintyjyyttä ja opettajuutta, jossa tanssin omistajuus on otettu kokonaisvaltaisesti haltuun. Ihon alle menevässä tanssissa aika, tila ja tunnelma kietoutuvat mukaansa tempaavaan energiaan. ”Energia on liikettä, energia on elämää, energia on kokemusta”, Kuula kiteyttää ja kumartaa tyylikkään revérénce merkiksi siitä, että tanssin elämäntutkimus jatkuva oppiminen pitää kaikki solut liikkeessä. ♦

HELI KUULA

- Opettanut tanssia kohta yli 40-vuotta, joista 33-vuotta tanssin ammatillisessa koulutuksessa mm. Kuopion ja Oulun konservatorio, Oulun ammattikorkeakoulu.
- Teatteritaiteen kandidaatin tutkinto 1990.
- Tanssitaiteen maisteri 1999.
- Kuopio Tanssii ja Soi kesäkurssien opettajana vuosina 1989, 1993-1999, 2006-2008, 2010-2019 (vuosina 2020-2021 festivaali jouduttiin perumaan koronan takia).
- Motto: Minä autan sinua, sinä autat minua. Yhdessä me onnistumme.